

Комп'ютерне аранжування значно змінило музичну індустрію, зробивши процес створення музики доступнішим, гнучкішим та інноваційним. Сучасні технології дозволяють створювати унікальні композиції, використовуючи широкий спектр інструментів та ефектів, а майбутнє цієї галузі обіцяє ще більше дивовижних відкриттів. Вплив штучного інтелекту, розвиток віртуальних інструментів і поява нових способів взаємодії з музикою відкривають нові горизонти для композиторів та виконавців, дозволяючи їм створювати твори, які раніше здавалися неможливими.

Л. Потоцька

СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МЮЗИКЛ ЯК СФЕРА ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ АКТОРА

L. Pototska

MODERN UKRAINIAN MUSICAL AS A FIELD OF PROFESSIONAL SELF REALIZATION OF THE ACTOR'S CREATIVE PERSONALITY

У культурній ситуації поч. ХХІ ст., насиченій тенденціями мультикультуралізму, інтенсифікації культурного полілогу, комерціалізації мистецької діяльності тощо, формується новий образ актора — мобільної творчої особистості, яка здатна до миттєвого опанування нової лексики театру, експериментальних пошуків драматургів і режисерів, нових засобів виразності тощо. Поява й закріплення в художній культурі зламу ХХ–ХХІ ст. нових художніх явищ — хепенінгу, перформансу, рок-опери, мюзиклу, а також новаційних версій усталених жанрів — опера-реквієм, опера-цирк, імпровізаційна опера — стали вагомим чинником розширення сфери професійних компетентностей сучасного актора.

Бурхливий розвиток жанру мюзиклу, що на рубежі ХХ–ХХІ ст. характеризує національний музично-драматичний театр, стає цариною такого професійного вдосконалення актора, у якій поєднуються традиції та новації. Традиційне начало знаходить прояв у суголосності рис мюзиклу давнім настановам національного театру, який поєднував власне театр і музику, хореографію, новаційне — в апробації новітньої стилістики та системи засобів виразності. Сучасний український мюзикл, постаючи в різнобарв'ї тематичних, образних, стильових та виразових орієнтирів демонструє різні моделі співвідношення традицій і новацій та орієнтує сучасного актора на мобільне їх опанування. Мобільність актора в контексті мюзиклу обумовлюється й органічністю поєднання та різноманіттям співвідношення акторських, вокальних, хореографічних складових творчого образу виконавця.

Так, мюзикл В. Васалатій та Ю. Рибчинського «Едит Піаф. Життя в кредит» має основою стилістику французького шансону. Це, з одного боку, розширює стильові обрії актора, з іншого боку, спонукає до артикуляційної гнучкості — опанування специфікою артикуляції французької мови, що водночас обумовлює і специфіку звуковидобування, звуковедення та дихання.

Мюзикли О. Коломійцева «Фемінізм по-українськи», як своєрідний постмодерний парафраз «Бой-жінки» Г. Квітки-Основ'яненка, та «Divka» — фольк-мюзикл на основі «Наталки-Полтавки» І. П. Котляревського демонструють значущість фольклорних витоків у їхній новаційній репрезентації. Цей фольклорний струмисько національному мюзиклі орієнтує акторів на опанування настановами народного

пісенного виконавства, яке вирізняється мовною позицією вокального апарату, відкритим звуком, насиченістю специфічними прийомами — несталім інтонуванням, змінами вокального та мовного звуковидобування та звуковедення, глісандо тощо. Своєрідність стилістики мюзиклу «Фемінізм по-українськи» обумовлюється також суміщенням фольклорних основ із хіп-хопом, роком й електронними звучаннями, що має результатом стильовий мікс, який потребує високого рівня розвитку вокальних навичок.

Мікс культур, синтез стилів становить основу мюзиклу «Welcome to Ukraine, або Подорож у кохання» Б. Струтинського. Мюзикл стає для акторів цариною апробації вокальних навичок в усьому різноманітті виконавських манер. Це і фольклорні настанови, обумовлені уведенням у твір традиційної національної обрядовості, і академічні, пов'язані з наявністю симфонічного начала та опорою мюзиклу на знакові для української спільноти інтонації творів Л. Колодуба, Є. Станковича, І. Поклада, і естрадні, обумовлені активністю репрезентації джазу тощо.

Тематична гнучкість мюзиклу та його висока адаптативність щодо соціокультурних реалій обумовлюють здатність жанру до художньої репрезентації актуальних подій. Таким є мюзикл “Got to be free” В. Лавренчука, присвячений подіям Революції Гідності. Рок-стилістика твору вимагає від акторів не тільки виняткової емоційної напруги, а й володіння типовими для цієї стильової сфери засобами — екстремальною динамікою, ритмічною імпровізаційністю, гроулінгом, скримінгом, белтінгом, субтоном, драйвом тощо. Додаткові складнощі для акторів створює і багатомовність твору, що вимагає артикуляційної варіативності, і велика кількість спецефектів і хореографічних номерів у стилістиці contemporary, за яких потрібна виняткова усталеність вокальних навичок, зокрема точності звуковидобування та витривалості дихання.

Новаційним різновидом жанру є дитячий мюзикл, який попри тематичну та образну досяжність, розрахованість на непідготовлену публіку демонструє стилістичну яскравість, виразну переконливість й «опуклість» характеристик героїв, значущість видовищності та хореографічного компонента, сюжетну концентрованість і виховну спрямованість тощо. Характерною рисою вокального пласту дитячих мюзиклів є синтез настанов академічного й естрадного вокалу, значущість пісенного начала та особлива темброва виразність партій, що потребує від актора водночас і навичок створення тембрової аури ролі та її драматургічно обумовленої тембрової динаміки.

Урізнобарвлюючи жанрову палітру сучасного національного музично-драматичного театру, концептуально та стилістично розмаїті українські мюзикли становлять собою сферу, у якій уможливорюється всеохопна реалізація творчого потенціалу сучасного актора, для якої розвинені вокальні навички стають необхідним компонентом його універсальної творчої особистості, основою максимальної самореалізації в різних стильових і жанрових просторах.